

Santiago de la Torre Moral

Espanja - suomi idiomisanakirja

Diccionario de unidades fraseológicas español - finés

© 2025 Santiago de la Torre Moral

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9629-0

SUOMI- ESPANJA

IDIOMISANAKIRJA

Diccionario fraseológico finés-español

Santiago de la Torre Moral

ALKUSANAT

Julkaistessani ensimmäisen suomi-espanja-suomi sanakirjan (Gummerus 1995), oli selvää, että yksi sen rajoituksista oli vähäinen idiomioiden ja paremioiden määrä. Ajatus oli korjata tämän puutteen lisäämällä niitä sanakirjan myöhempiin painoksiin. Kerääntyneiden esimerkkien valtava määrä osoittaa kuitenkin, että sanakirja nykyisessä muodossaan ei ole ihanteellinen paikka tälle uudelle tiedolle. Siksi onkin paikallaan tehdä erillinen julkaisu, joka sisältää pelkästään idiomeja ja paremioita.

Idiomeilla tarkoitan enemmän tai vähemmän kiinteitä sanayhdistelmiä, joilla on kieliopillinen funktio (substantiivi, adjektiivi, verbi jne.) ja kiinteä merkitys, joka ei kuitenkaan ole pääteltävissä osiensa merkitysten perusteella. Esimerkiksi *cantar[le] las cuarenta* {antaa kuulla kunniansa} idiomissa ei siis ole kyse ”neljäkymmenen laulamisesta”¹.

Paremioilla tarkoitan kiinteitä sanayhdistelmiä, jotka ovat kokonaisia lausumia, minitekstejä, ja jotka eivät tarvitse yhteyttä toiseen lauseeseen². Paremioiden suurin ryhmä ovat sananlaskut. Näitä ovat täydelliset ja itsenäiset lauseet, jotka sisältävät kansanviisauden ja ovat luonteeltaan opettavaisia kuten *A caballo regalado no le mires el diente* {Lahjahevosen suuhun ei katsota}.

Ensimmäiset esimerkit on koottu yllä mainitusta suomi-espanja-suomi -sanakirjasta. Sen jälkeen niitä koottu kirjoista, lehdistä, internetistä, radiosta, televisiosta sekä keskusteluista syntyperäisten puhujien kanssa. Jokainen esimerkki varustettiin alussa lähdetiedoilla ja aina kun mahdollista määriteltiin myös etymologia ja idiomien tai paremien alkuperä.

Tällaisesta aineistokokonaisuudesta alkoi syntyä ongelmia.

Etymologia ei aina selvinnyt, enkä aina ollut vakuuttunut löydetyn selityksen aitoudesta. Tämän vuoksi luovuin ajatuksesta ottaa ne mukaan³.

Sivutilan säästämiseksi jätin esimerkit ilman lähdetietoja.

Työprosessin aikana tehty esimerkkien järjestelmällinen dokumentointi auttoi erottelemaan, mitkä idiomit ovat yleisessä käytössä ja mitkä esiintyvät vain tietyllä espanjankielisellä alueella. Jos yksittäiseltä alueelta saatujen esimerkkien määrä oli vähäinen, idiomia ei otettu mukaan⁴.

¹ *Cantar[le] las cuarenta* on peräisin *tute* -korttipelistä, jossa lauletaan /sanotaan kovalla äänellä, että on saanut 40 pistettä, koska pelaajalla on kuningas ja kuningatar samaa maata.

² Tästä syystä en pidä paremioina vaan idiomeina rutiini-ilmauksia kuten: *ni que lo digas* {älä muuta sano}, sillä vaikka ne ovatkin kokonaisia lausumia, ne tarvitsevat yhteyden toiseen lauseeseen.

³ Toinen myöhemmin esiin tullut syy oli se, että etymologian sisällyttäminen tähän sanakirjaan olisi vienyt muutenkin vähäistä tilaa tämän tyyppisissä julkaisuissa.

⁴ Nämä tapaukset edustavat erittäin pientä osaa hakusanojen kokonaismäärästä ja toivon lukijalta ymmärrystä, jos jotkut pois rajaamani tapaukset ovat hänen mielestään laajemmassa käytössä.

Jäljelle jääneistä idiomeista ja paremioista valitsin ne, jotka parhaiten hyödyttäisivät sanakirjamme ensisijaiskäyttäjää, joka osaa espanjaa melko hyvin ja jolla on laaja sanavarasto, mutta vähäinen idiomi- ja paremiavarasto.

Paremia-aineistosta suurin osaa on sananlaskut: *Más vale pájaro en mano que ciento volando* {Parempi pyy pivossa kuin kymmenen oksalla}. Muita paremioita on karsitty pois, kuten lainaukset: *París bien vale una misa* {Onhan Pariisi toki yhden messun arvoinen} Henrik IV; aforismit: *La filosofía no es una doctrina, sino una actividad* {Filosofia ei ole oppi, vaan toimintaa} L. Wittgenstein; sanomukset: *Las uvas están verdes, dijo la zorra cuando no las pudo alcanzar* {Happamia sanoi kettu pihlajanmarjoista} ja lorut: *Pinto pinto, colorito ...* Entten tentten teelika mentten ...).

Pohdittuani sanakirjan käyttäjän kannalta paremioiden hyödyllisyyttä idiomeihin verrattuna, pidin idiomeja tärkeimpinä ja päätin rajoittaa paremioiden määrää. Paremioista onkin jätetty pois ne, joilla ei ole suoraa vastinetta suomen kielessä ja jotka olisivat vaatineet lisäselityksiä.

Idiomeista on karsitty lähes kokonaan kollokaatiot⁵: *carta bomba*, *plantear problemas*, jne., koska ne ovat puoli-idiomeja, ja koska niitä on jo tavallisissa sanakirjoissakin. Otin mukaan kuitenkin joitakin kuten *hacer pucheros* {vääntää itkua}, koska merkitys ei selviä osien merkityksistä. Jätin pois esimerkiksi kollokaation *dar asco* {inhottaa}, koska sen merkitys on selkeä. Karsin myös pois ne, joiden käyttö on vanhentunut.

Kaikki muut idiomityypit ovat edustettuina: substantiivit *el más allá* {tuonpuoleinen}, *el qué dirán* {toisten puheet}, *mosca muerta* {hiirulainen}, *música celestial* {musiikkia korville}; verbit *echar de menos* {kaivata}, *caerse[le] la cara de vergüenza* {hävetä silmät päästään}, *arreglárselas* {pärlätä, selviytyä, tulla toimeen}⁶; adjektiivit *corriente y moliente* {tuiki tavallinen}, *de pocos amigos* {juro}; adverbis *gota a gota* {tipoittain}, *a grito pelado/limpio* {kovaäänisesti, äänekkäästi}; pronominit *todo quisque* {joka ikinen}; prepositiot *a partir de* {lähtien}; konjunktiot *puesto que* {kun kerran}; interjektiot *¡Jesús, María y José!* {Voi jeesus!}; vertailut *más corto que el rabo de un conejo* {tyhmä kuin saapas} ja jotkut rutiini-ilmaukset *ni que lo digas* {älä muuta sano}, *y adiós muy buenas* {siinä kaikki}.

Idiomin tai paremian rajoittaminen maantieteellisesti on hyvin pulmallinen tehtävä, mutta tästä huolimatta olen ottanut mukaan joitakin esimerkkejä espanjan kielen idiomien runsaudesta.

⁵ Vähintään kahdesta saneesta koostuva yhdistelmä, joissa sanoilla on lähinnä merkityksensä perusteella taipumus esiintyä yhdessä.

⁶ Verbi-idiomeihin lasken kuuluviksi verbit, joiden yhteydessä on leksikalisoitunut pronomini, koska vaikka idiomaattinen rakenne ei näy infinitiivissä kuten rakenteessa *dormirla* {nukkua humalansa pois} tai *buscársela* {kaivaa verta nenästään}, se näkyy verbin taivutetun muodon yhteydessä *Te la estás buscando* {Kaivat verta nenästäsi!}.

SANAKIRJAN KÄYTTÄJÄLLE

RAKENNE

Sekä idiomit että paremiot on ryhmitelty hakusanan alle. Esimerkiksi suurikokoisena lihavoidun hakusanan **agua** alla on lihavoituna **agua de borrajas**, **agua pasada**, **bailar[le] el agua**, **cambiarle el agua al canario**, jne. aakkosjärjestyksessä alkaen aina omalta riviltään. Jokainen idiomit on käännetty tai selitetty suomeksi ja niiden jälkeen on yksi tai useampi esimerkki suomennoksineen. Homonyymit on numeroitu **vela¹**, **vela²**, **vela³** ja laitettu kukin omaksi hakusanakseen. Idiomien polysemia -tapaukset on erotettu numeroilla, mutta niitä ei ole sijoitettu eri riveille: **de cabeza¹** (ir, andar) {olla kova kiire} **de cabeza²** (llevar, traer) {vaivata, askarruttaa mieltä}, **de cabeza³** {pää edellä}.

Joissakin artikkeleissa on merkki →, kuten kohdassa **pintura, no poder ver a alguien ni en pintura** → no querer ver [lo] ni **pintado** osoittamassa, että merkitys on sama kuin lihavoidun hakusanan kohdalla olevalla idiomilla.

Ne idiomit, jotka on selitetty toisen hakusanan kohdalla, on sijoitettu artikkelin loppuun (**ks. myös:**). *Como la copa de un pino* on sijoitettu hakusanan **pino** loppuun, ja se selitetään idiomien ensimmäisen substantiivin **copa** kohdalla. **Agua** -hakusanan lopussa ovat *a flor de agua*, *como pez en el agua*, *hacerse[le] la boca agua*, *llevarse el gato al agua*, ja idiomien selitys on lihavoidun hakusanan kohdalla.

HAKUSANOJEN JÄRJESTYSKRITEERIT

Mikäli idiomissa on substantiivi, se on substantiivihakusanan alla. *Calentarse la cabeza* {vaivata päätään} on **cabeza** -sanat kohdalla, vaikka tähän idiomiin on viittaus myös hakusanan *calentar* kohdalla. Viittausta verbiin ei ole, jos kyseessä on apuverbi tai hyvin tavallinen verbi, joten idiomit *hacer pucheros* {vääntää itkua} on substantiivin *puchero* mutta ei verbin *hacer* kohdalla. Idiomit *saber el pie que calza* {tietää mihin pystyy} on substantiivin *pie* kohdalla ja verbin *calzar* kohdalla on viittaus kyseiseen idiomiin. Apuverbin *saber* kohdalla viittausta ei kuitenkaan ole.

Jos idiomissa on enemmän kuin yksi substantiivi, se on järjestetty ensimmäisen substantiivin mukaan. *Llevarse el gato al agua* {vetää pisin korsi} on **gato** -sanat kohdalla. Tähän idiomiin on viittaus myös kohdassa *agua*.

Jos idiomissa ei ole substantiivia, hakusana määräytyy seuraavassa järjestyksessä: verbi, adjektiivi, adverbii, pronomini, prepositio ja konjunktio.

LYHENTEET

Kielialueet

am	espanjankielinen Amerikka
arg	Argentiina
chl	Chile
col	Kolumbia
cuba	Kuuba
mex	Meksiko
ven	Venezuela

jkhun	johonkuhun
jklla	jollakulla
jklle	jollekulle
jkun	jonkun
jkta	jotakuta
jku	joku
jstk	jostakin
jtk	jotakin

Tyyliarvo

ark	arkikieli
alat	alatyö

Kielioppilyhenteet

Hakasulkeisiin merkitään idiomien käyttöön tarvittavaa kieliopillista tietoa.

[adj.]	adjektiivi
[int.]	interrogatiivi
[adj./part.]	adjektiivi/ partitiivi
[inf.]	verbin infinitiivimuoto
[le]	epäsuora objektipronomini: <i>me, te, le, nos, os, les</i>
[lo]	suora objektipronomini: <i>me, te, lo, la, nos, os, los, las</i>
[num.]	numeraali
[part.]	partisiipi
[pos.]	possessiivipronomini
[V]	verbi
[V ind.]	verbin indikatiivimuoto
[V pres.]	verbin presensmuoto
[V subj.]	verbin subjunktivimuoto

Persoonapronominien lyhenteet

jhk	johonkin
-----	----------

KOMMENTIT JA EHDOTUKSET

Sanakirjaa koskevaa palautetta otan mielelläni vastaan osoitteeseen santiago.torremor@gmail.com Kiitän etukäteen sanakirjan käyttöä ja sisältöä koskevista arvokkaista näkemyksistänne.

KIITOKSET

Kiitän kaikkia, jotka ovat minua tässä työssä auttaneet.

Tekijä, huhtikuu 2025

AAAAAA

• abajo

de [num.] **para abajo** korkeintaan *No creo que gane mucho, de dos mil para abajo*. En usko, että hän ansaitsee paljon, kaksi tuhatta korkeintaan.

ks. myös: **boca** abajo; **de arriba** abajo; **desde** abajo; **echar** abajo; **hacia** abajo; **venirse** abajo

• abarcar

Quien mucho abarca, poco aprieta. Joka kuuseen kurkottaa, se katajaan kapsahtaa.

• abarrotado

estar abarrotado täynnä kuin Turusen pyssy *El aparcamiento estaba abarrotado*. Parkkipaikka oli täynnä kuin Turusen pyssy.

• abasto

no dar abasto ei pystyä kaikkeen, ei selvitä kaikesta *Tienen que poner un ayudante porque yo solo no doy abasto; esta tienda tiene muchísimos clientes*. Täytyysaadaapulainen, koska en yksin pysty kaikkeen; tässä kaupassa käy hyvin paljon asiakkaita.

• abrigo

al abrigo de suojassa, suojaan, jnk turvin *La casa la habían construido al abrigo de una colina*. He olivat rakentaneet talon kukkulan suojaan. *Al abrigo de la oscuridad consiguieron aproximarse hasta la puerta sin ser vistos*. Pimeyden turvin he onnistuivat pääsemään ovelle huomaamatta.

de abrigo melkoinen *Mi compañero es una persona de abrigo*. Kaverini on melkoinen persoona.

• absoluto

en absoluto ei ollenkaan, ei lainkaan *No estoy en absoluto contento de cómo has hecho el trabajo*. En ole lainkaan tyytyväinen tekemääsi työhön. *¿Te molesto? – No, en absoluto*. Häiritsekö sinua? – Et ollenkaan.

• abstracto

en abstracto periaatteessa *Sus consejos, en abstracto, pueden ser útiles, pero habría que verlos en la práctica*. Hänen neuvonsa voivat periaatteessa olla hyödyllisiä, mutta pitäisi nähdä ne käytännössä.

• abuela

cuéntaselo a tu abuela puhu pukille *Me ha tocado el gordo. – ¡Cuéntaselo a tu abuela!* Olen voittanut päävoiton. – Puhu pukille!

no necesitar abuela ei tarvita pönkittäjää *Deja de alabarme, que no necesito abuela*. Lakkaa kehumasta minua, en tarvitse pönkittäjää.

no tener abuela kehua itseään *Parece que no tienes abuela. Ya sabemos que juegas bien*. Sinun ei tarvitse kehua itseäsi. Tiedämme, että pelaat hyvin.

¡tu abuela! mitä vielä! *¿Qué te parece si me voy al cine mientras limpias la casa? – Sí, ¡tu abuela!* Tehdäänkö niin, että minä menen elokuviin, kun sinä siivoat. – Niin, ja mitä vielä!

Si mi abuela tuviera ruedas, sería bicicleta. Jos tädillä olisi munat niin täti olisi setä.

• abundancia

nadar en la abundancia kylpeä rahassa *Algún dinero podemos darte, pero no pienses que nosotros nadamos en la abundancia*. Voimme antaa sinulle hieman rahaa, mutta älä luule, että me kylvemme rahassa.

• Abundio

más tonto que Abundio tyhmä kuin saapas *Se lo he explicado mil veces y no me entiende. Es*

más tonto que Abundio. Olen selittänyt sen hänelle tuhat kertaa, eikä hän ymmärrä minua. Hän on tyhmä kuin saapas.

• **acá**

de acá para allá sinne tänne *Anduve dos días de acá para allá, sin rumbo fijo.* Kuljin kaksi päivää sinne tänne, ilman päämäärää.

desde para acá (ajallisesti) jstk lähtien, jnk jälkeen *Desde abril para acá no he vuelto a probar el vino.* Huhtikuun jälkeen en ole enää maistanut viiniä.

para acá tännepäin; jnk aikaa *Ven para acá.* Tule tännepäin. *Los dolores los he tenido de dos semanas para acá.* Minulla on ollut kipuja viimeisten kahden viikon ajan.

ks. myös: por acá

• **acabar**

¡Acabáramos! Ilmankos! *¡No has comido ni uno solo de estos deliciosos pasteles? – Es que estoy a dieta. – ¡Acabáramos!* Etkö ole syönyt yhtään ainoaa näistä herkullisista leivoksista? – Minä satun olemaan laihdutuskurilla. – Ilmankos.

acabar [ger.] lopulta tehdä jtk *Al principio no ponía un pie en la sauna, pero luego acabó gustándole.* Alussa hän ei astunut jalallaankaan saunaan, mutta sitten hän lopulta piti siitä.

acabar con tehdä loppu jstk, poistaa tai hävittää jk *Entre todos tenemos que acabar con la hambruna de algunos países.* Meidän kaikkien pitää yhdessä poistaa nälänhätä joistakin maista. *El dolor acabó con ella.* Tuska teki hänestä lopun.

acabar de 1 olla juuri tehnyt jtk *Mi marido acaba de llegar.* Mieheni saapui juuri. **2** saada loppuun, saada tehdyksi *Tengo que acabar de leer este libro hoy mismo.* Minun täytyy saada tämä kirja luetuksi loppuun vielä tänään.

acabar mal syttyä lopulta sota, johtaa sotaan *Si seguís discutiendo, vais a acabar mal, ya lo*

veréis. Jos jatkatte riitaa, siitä syttyy lopulta sota, saattepa nähdä.

acabar por lopulta tehdä jtk *No sabemos qué hacer, pero creo que acabaremos por ir al cine.* Emme tiedä mitä tekisimme, mutta luulen, että lopulta menemme elokuviin.

de nunca acabar loputon *Había corregido 60 exámenes y el montón sin corregir no parecía disminuir, era un trabajo de nunca acabar.* Olin korjannut 60 tenttiä, ja korjaamattomien kasa ei tuntunut pienenevän, se oli loputon työ.

no acabar de 1 ei tehdä jtk kunnolla, ei ottaa tehdäkseen jtk *No acaba de gustarme la sauna.* En oikein tykkää saunasta. *El taxi no acababa de llegar, así que llamamos a otro.* Taksi ei ottanut tullakseen, joten soitimme toisen. **2** ei olla saanut loppuun tai tehdyksi *No he acabado de leer el libro.* En ole saanut luetuksi kirjaa loppuun.

para acabarlo de arreglar kaiken kukkuraksi *Ayer se puso enferma la secretaria y para acabarlo de arreglar, la jefa se ha roto una pierna hoy.* Sihteeri sairastui eilen, ja kaiken kukkuraksi pomolta meni jalka poikki tänään.

Se acabó lo que se daba. Se siitä ja sen kestävydestä.

• **acaso**

si acaso 1 siltä varalta *Si acaso ves a Pedro en la facultad, dile que quiero hablar con él.* Siltä varalta, että näet Pedron yliopistolla, sano hänelle, että haluan puhua hänen kanssaan. **2** ehkä, korkeintaan *Mucho dinero no puedo darte, si acaso algo para que comas hoy.* En voi antaa sinulle paljoa rahaa, korkeintaan sen verran, että saat syödäksesi tänään.

por si acaso kaiken varalta, varmuuden vuoksi *Aunque está recuperado de la operación, sigue haciendo reposo por si acaso.* Vaikka hän on toipunut leikkauksesta, hän lepää edelleen kaiken varalta. *Esta seta no la conozco, así que por si acaso no la cojo.* En

tunne tätä sientä, joten varmuuden vuoksi en poimi sitä.

- **accidente**

ni por accidente ei millään *Sin la ayuda de sus padres, no habría podido comprarse la casa ni por accidente.* Ilman vanhempiensa apua hän ei olisi millään pystynyt ostamaan taloa.

por accidente sattumalta, vahingossa *Es cierto que te ha pisado, pero ha sido por accidente.* Hän kyllä tallasi varpaillesi, mutta vahingossa.

- **acción**

entrar en acción alkaa toimia, yhtyä/ käydä/ tarttua toimeen tai työhön *El volcán ha entrado en acción.* Tulivuori alkoi toimia. *Estoy deseando entrar en acción; las esperas me ponen nervioso.* Haluan käydä toimeen; odottaminen hermostuttaa minua. *Cuando tu generación entre en acción, habrá más puestos de trabajo.* Kun sinun sukupolvesi pääsee töihin, työpaikkoja on enemmän.

pasar a la acción ryhtyä sanoista tekoihin *Tendríamos que pasar a la acción.* Meidän itäisi ryhtyä sanoista tekoihin.

poner en acción panna toimeen *Tenemos que poner en acción nuestros planes.* Meidän täytyy panna suunnitelmamme toimeen.

- **acecho**

al acecho käyttämässä *En una esquina del bar estaba Antonio, al acecho, esperando a que pasase la mujer de sus sueños.* Antonio oli baarin nurkassa käyttämässä, toivoen unelmiensa naisen tulevan.

- **aceite**

perder aceite **alat** homostella *Está casado y con hijos, pero me parece que pierde aceite.* Hän on naimisissa ja hänellä on lapsia, mutta minusta tuntuu, että hän homostelee.

ks. myös: **balsa** de aceite

- **acelerador**

pisar a fondo el acelerador ajaa kaasua pohjassa *Me mandó que pisase a fondo el acelerador.* Hän käski ajaa kaasua pohjassa.

- **acento**

poner el acento en panna painoa jllk *El acento hay que ponerlo en la calidad de las investigaciones, no en la cantidad.* Täytyy panna painoa tutkimusten laadulle, ei määrälle.

- **acera**

de la acera de enfrente (myös de la otra acera) **alat** hintti *Le preguntó su vecina a Antonio si era de la acera de enfrente.* Naapuri kysyi Antoniolta oliko tämä hintti.

hacer la acera **alat** olla katutyttönä *Muchas mujeres asiáticas vienen a Europa con ilusiones y se ven obligadas a hacer la acera para poder vivir.* Monet aasialaiset naiset tulevat toiveikkaina Eurooppaan ja joutuvat olemaan katutyttöinä elämään.

- **acerca**

acerca de jstk aiheesta, asiasta *Hay muchas versiones acerca de lo que realmente ocurrió.* On monia versioita siitä mitä todella tapahtui.

- **acercarse**

No te acerques que me tiznas, le dijo la sartén al cazo. Pata kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin.

- **acero**

de acero (hermoista, tahdosta) rautainen *Tenía una voluntad de acero; cuando se proponía una cosa, lo conseguía.* Hänellä oli rautainen tahto; kun hän tähtäsi johonkin, hän sai sen.

- **acertar**

acertar con osua jhkn, löytää jtk *No acertaba con lo que quería decir.* Hän ei löytänyt osuvia sanoja. *Como era de noche, no acertaba con la llave.* Koska oli pimeää, en osunut avaimenreikään.

• **achaque**

achques de la edad vanhuksen vaivat *La dieta mejoraría los achaques de la edad.* Ruokavalio parantaisi vanhuksen vaivat.

• **achispado**

estar achispado olla ohranjyvä silmässä *El hombre contó que estaba achispado cuando había llegado a casa.* Mies kertoi tullessa kotiin ohranjyvä silmässään.

• **acopio**

hacer acopio de valor kerätä rohkeutta *40 son muchos años para hacer acopio de valor y hablar con mi padre.* 40 vuotta on pitkä aika kerätä rohkeutta puhua isän kanssa.

• **acordarse**

si mal no me acuerdo (myös *si mal no recuerdo*) ellen väärin muista *Si mal no me acuerdo, fue un sábado cuando nos casamos ¿verdad, Luis?* Ellen väärin muista, se oli lauantai, kun menimme naimisiin, vai mitä, Luis?

ir a acordarse näyttää vielä jklle *Me ha jugado una mala pasada, pero se va a acordar.* Hän teki minulle katalan tempun, mutta minä vielä näytän hänelle.

• **acta**

¡Acta est fabula! Se siitä ja loput kirjeessä!

• **activa**

ni por activa ni por pasiva ei sitten millään *Por más que lo intento no lo consigo, ni por activa ni por pasiva.* Vaikka kuinka yritän, en onnistu, en sitten millään. *Escuchaba y escuchaba,*

pero ni por activa ni por pasiva entendía nada. Kuuntelin ja kuuntelin mutta en sitten millään ymmärtänyt mitään.

• **actividad**

en actividad toimiva *En España no hay volcanes en actividad.* Espanjassa ei ole toimivia tulivuoria.

• **acto**

acto seguido heti perään, saman tien *El hombre se sentó y acto seguido empezó a explicar sus proyectos.* Mies istuutui ja saman tien alkoi selittää suunnitelmiaan.

en el acto heti, välittömästi *El conductor del coche accidentado murió en el acto.* Onnettomuusauton kuljettaja kuoli heti.

hacer acto de presencia näyttäytyä *Hizo acto de presencia en la reunión, pero no dijo nada.* Hän näyttäytyi kokouksessa mutta ei sanonut mitään.

• **actualidad**

en la actualidad nykyään *En la actualidad, el español es la lengua materna de más de 400 millones de personas.* Nykyään espanja on yli 400 miljoonan ihmisen äidinkieli.

• **acuerdo**

de acuerdo sovittu, selvä, OK *¿Nos vemos a las seis? – De acuerdo.* Nähdäänkö kuudelta? – OK.

de acuerdo con mukaan, mukaisesti *La calidad de vida de los españoles es excelente, de acuerdo, al menos, con los criterios de la UE.* Espanjalaisten elämänlaatu on erinomainen, ainakin EU:n kriteereiden mukaan. *La fiesta popular se celebró de acuerdo con las tradiciones locales.* Kansanjuhla vietettiin paikallisten perinteiden mukaisesti.

de común acuerdo (myös de mutuo acuerdo) yksissä tuumin *Lo hicieron de mutuo acuerdo*. He tekivät sen yksissä tuumin.

estar de acuerdo en/con olla samaa/yhtä mieltä *Estoy de acuerdo con todo lo que has dicho*. Olen samaa mieltä kaikesta mitä sanoit. *Estaban de acuerdo en reunirse una vez al mes*. He olivat yhtä mieltä kokoontumisesta kerran kuussa.

ponerse de acuerdo (myös llegar a un acuerdo) päästä yhteisymmärykseen jstak *Si no nos ponemos de acuerdo, cada cual hará lo que quiera*. Jos emme pääse yhteisymmärykseen, jokainen tekee mitä haluaa.

• adán (myös Adán)

en traje de Adán aataminpuvussa *Por la calle no puedes ir en traje de Adán*. Et voi kulkea kadulla aataminpuvussa.

estar/ir hecho un adán olla räjähtäneen näköinen *¡Cámbiate de ropa porque vas hecho un adán!* Vaihdä vaatteet, koska olet räjähtäneen näköinen.

ser un adán olla resupekka *Eres un adán, no sabes arreglarte*. Olet resupekka, et osaa pukeutua kunnolla.

• adelantado

por adelantado etukäteen, ennakoon *El arreglo del traje tiene usted que pagarlo por adelantado*. Teidän täytyy maksaa puvun korjaus etukäteen.

• 1 adelante

de hoy en adelante tästä päivästä lähtien *De hoy en adelante puedes hacer lo que quieras*. Tästä päivästä lähtien voit tehdä mitä haluat. **en adelante** tästä lähtien, tulevaisuudessa *En adelante, tú serás la que dirige la empresa*. Tästä lähtien sinä johdat yritystä.

llevar adelante viedä eteenpäin *A todos nos parece bien el proyecto si te encargas tú de*

llevarlo adelante. Meistä kaikista projekti on hyvä, jos sinä sinä otat tehtäväksesi viedä sitä eteenpäin.

más adelante myöhemmin *Si empiezas a fumar ahora, más adelante te arrepentirás*. Jos alat polttaa nyt, kadut myöhemmin.

• 2 ¡Adelante!

1 eteenpäin *¡Adelante, soldados!* Eteenpäin, sotilaat! **2** sisään *¿Puedo entrar?* – *Sí, claro ¡Adelante!* Voinko tulla? – Kyllä, tietenkin. Käy sisään.

ks. myös: sacar adelante; salir adelante

• ademán

hacer ademán de aikoa, meinata *Hizo ademán de irse de la reunión, pero volvió a sentarse*. Hän meinasi lähteä kokouksesta, mutta istui takaisin paikalleen.

• adentro

para sus adentros itsekseen, mielessään *Mientras se acercaba a la tienda, pedía para sus adentros que no hubiesen vendido ya la bici*. Lähestyessään kauppaa hän rukoili itsekseen, ettei pyörää olisi vielä myyty.

ks. myös: tierra adentro

• adiós

y adiós muy buenas siinä kaikki *Pasaron juntos una noche y adiós muy buenas. Nunca más volvieron a verse*. He viettivät yön yhdessä ja siinä kaikki. He eivät enää koskaan tavanneet uudelleen.

• adorno

de adorno tyhjän panttina *A veces me parece que estoy de adorno en el trabajo porque nunca consultan conmigo cuando hay que hacer algo*. Joskus tuntuu, että olen töissä tyhjän panttina, koska minulta ei milloinkaan kysytä neuvoa, kun pitää tehdä jotakin.

- **afición**

por/de afición harrastuksena *Ella es mecánico de profesión y pintora de afición.* Hän on ammatiltaan mekaanikko ja harrastaa maalausta.

- **afortunado**

Afortunado en el juego, desgraciado en amores. Onnea pelissä, epäonnea rakkaudessa.

- **agalla**

tener agallas olla miestä jhk, olla kanttia jhk *Tenemos agallas para hacer eso y mucho más.* Meissä on miestä siihen ja paljon muuhunkin.

- **agenciárselas**

agenciárselas pärjätä, selvittää *No te preocupes por nosotros, ya nos las agenciaremos de alguna manera hasta que llegue el salario.*

Älä ole meistä huolissasi, me kyllä pärjäämme jotenkin siihen asti, kun palkka tulee.

- **agosto**

hacer su/el agosto kääriä voittoja *Los días de lluvia hacen el agosto los vendedores de paraguas.* Sadepäivinä sateenvarjokauppiat käärivät voittoja.

- **agotado**

estar agotado olla kuitti *Cuando termina la recepción, estoy agotado.* Kun vastaanotto on ohi, olen ihan kuitti.

- **agradecimiento**

No hay mejor agradecimiento que un buen emolumento. Ei kissa kiitoksella elää.

- **agua**

quedarse en agua de borrajas kuivua kokoon *Sus planes se quedaron en agua de borrajas.* Hänen suunnitelmansa kuivuivat kokoon.

agua pasada menneen talven lumia *Mi relación con Pepita es agua pasada.* Minun suhteeni Pepitan kanssa on menneen talven lumia.

bailar [le] **el agua** olla mielin kielin, olla mieliksi *Si es necesario les bailo el agua a tu madre y a toda tu familia, lo importante es tenerlos contentos.* Jos on välttämätöntä, niin minä olen mieliksi äidillesi ja koko perheellesi; tärkeää on pitää heidät tyytyväisinä.

cambiarle el agua al canario **Ark** käydä heittämässä vettä *¿Hay por aquí unos urinarios? Es que tengo que ir a cambiarle el agua al canario.* Onko täälläpäin pisuaaria? Minun täytyy nimittäin käydä heittämässä vettä.

claro como el agua (myös más claro que el agua) selvä kuin vesi *No te expliques más, todo está claro como el agua.* Älä selitä enempää, kaikki on selvää kuin vesi.

con el agua al cuello tukalassa tilanteessa, liemessä *Este mes estamos con el agua al cuello porque tenemos muchas facturas que pagar.* Tässä kuussa olemme tukalassa tilanteessa, koska meillä paljon maksettavia laskuja.

esperar como agua en mayo odottaa kuin kuuta nousevaa *Todo el mundo espera como agua en mayo que la situación se acabe.* Jokainen odottaa kuin kuuta nousevaa, että tilanne loppuisi.

estar entre dos aguas olla kahden vaiheilla *Está entre dos aguas porque no sabe si irse de vacaciones o ponerse a escribir la tesina.* Hän on kahden vaiheilla, koska ei tiedä lähteäkö lomalle vai ruvetako kirjoittamaan gradua.

haber corrido mucha agua paljon on ehtinyt (joessa) vettä virrata *No puedo contarte exactamente lo que pasó porque ha corrido mucha agua desde entonces.* En pysty kertomaan sinulle tarkasti mitä tapahtui,

Kielen idiomit rakentuvat ympäristön aineellisten ja aineettomien elementtien metaforisoituessa, ja siksi voidaankin sanoa niiden heijastavan kieliyhteisön omaperaista kulttuuria. Suomen kielessä esiinty saunan taakse vieminen <pegar[le] un tiro> ja heittää lisää löylyä <echar más leña al fuego>, kun taas espanjassa on valtava määrä härkätaisteluaiheisia idiomeja: <hacer novillos> pinnata koulusta, <estar para el aprastre> olla kanttuvei ja <dar[le] la puntilla> lyödä viimeinen naula arkkuun, muutamia mainitaksemme, Nain ollen kielen idiomien tunteminen auttaa ymmärtä- mään myös sen kulttuuriympäristöä.

- Tämä sanakirja sisältää 7000 keskeistä espanjan kielen idiomia.
- Idiomit ovat aakkosjärjestyksessä päähakusanojen mukaan.
- Idiomeille on annettu suomenkieliset vastineet.
- Joissakin tapauksissa ennetaan myös käyttöaluetta ja -tyyliä koskevaa tietoa.
- Kaikki esimerkkilauseet on kaannetty myös suomeksi.